

Naročnina: Za tuzemstvo z dostavo mesečno Din 5, četrtletno Din 15, polletno Din 30, celoletno Din 60; za inozemstvo Din 60 in poština posebej. — Oglas po ceniku.

SOCIALIST

Izhaja vsak petek popoldne. Nefrankirana in nepodpisana pisma se ne sprejemajo. Sedež uredništva: upr. Ljubljana, Janska cesta šte. 2, pritličje.

Glasilo Socialistične stranke Jugoslavije.

Štev. 44.

V Ljubljani, dne 16. oktobra 1925.

II. Leto.

Ujedinjenje sindikatov.

Pretekle dni 10., 11. in 12. oktobra se je vršil v Beogradu kongres zedinjenja strokovnih organizacij.

Dasi je napravil kongres ogromen korak v smeri zedinjenja in konsolidacije delavskega pokreta v Jugoslaviji, vendar ne moremo zamolčati, da mu na celi črti vendarle ni uspelo zediniti delavski pokret, tako, kakor je to uspelo strokovnim organizacijam v Sloveniji in v Bosni, ki so danes povsem kompaktne in na najboljšem potu, da preidejo iz defenzive v ofenzivo.

Vendar nam pa to dejstvo niti malo ne kali veselih nad za bodočnost, ker vemo, da bosta Slovenija in Bosna s svojim popolnim zedinjenjem uplivali tudi na razmere v Srbiji, Hrvaški in Vojvodini, da bo prej ali slej tudi tam povsem prenehal notranji boj v delavskih vrstah. Da se o tem svojem pričakovanju nič ne motimo je dokaz že podan s tem, ker je upliv teh dveh pokrajin že do sedaj toliko vplival, da je prišlo za enkrat vsaj do delnega zedinjenja.

Temu namenu je posvetila slovenska delegacija tudi na kongresu svojo pozornost. Ne da bi se hotela postaviti v strogo pozo razsodnika v bratskem sporu, je vendarle potom svojih govornikov na kongresu povdarila svojo nezlomljivo voljo, da je treba tudi v bodoče delati v duhu izmirjenja in ujedinjevanja vseh delavskih sil v eno veliko in bojazmožno celoto. Koliko je njeno delo v tem praven uspelo bo pokazala bodočnost, ugotavljamo pa že danes, da je stališče, ki ga je zastopala slovenska in bosanska delegacija našlo med delavskimi delegati na kongresu prav priskrben odmev.

Kongres sam je potekel proti pričakovanju lepo in se je zlasti pri nekaterih vprašanjih dvignil na ono višino, ki zapuša tudi v knjigi zgodovine svoje markantne posebnosti.

Zlasti dve značilnosti je treba že danes zabeležiti.

Prva in odločilna je v tem, da svoje razmerje napram političnim strankam ni uredil le potom slučajnih govoranc ali resolucij, temveč je statutarно ugotovil nadstrankarsko stališče naših strokovnih organizacij. Referat Jovo Jakšića je pri tem vprašanju dosegel globočino, ki je dosedaj nismo bili vajeni na delavskih kongresih. Iz njega je vela odločna volja enkrat za vselej prelomiti z okostenelimi dogmami in s tistim nesrečnim prenašanjem ukrepov tujih pokretov na naš pokret, ne glede na to, če so tudi naše razmere slične onim, od katerih kopiramo dotične teze.

Tudi debata de tej točki je pokazala, da so delegati odločeni nasloniti delo in obstoj naših strokovnih organizacij na živo življenje in na razmere v katerih živi naš delavec in na potrebe za katere se bori naš delavec.

Sicer je ta nova teza še neudomačena in tudi na kongresu so se pojavili nekateri kliči iz katerih se je dalo sklepati, da duh novega časa ni objel in proniknil še vseh mozgov. Vendar smo prepričani, da bodo praktični rezultati nove smeri kmalu pokazati, da se pristašem tistih delavskih političnih strank, ki so res delavske, ni treba niti naj-

Iz notranje politike.

Politični položaj.

Pašić je prispel v Beograd, to je najnovejša novica tega tedna. Salonski voz je otvoril torej vladno krizo, politično kampanjo in jugoslovanski parlament.

Pašić je »incognito«, to je nepoznan potoval. Nepoznan je prišel na Rakek, Žerjavu dobro znan se je pripeljal v Ljubljano. — Žerjav ga je prestregel na kolodvoru, in — to je za Pašića največja nesreča. Kakor če srečam na Novega leta dan prvo staro babo ali pa dimnikarja!

Samostojna demokratska stranka, ki ji Pribečević načeluje, mora zaznamovati nov razkol. Žerjav ga je zapustil, Žerjav je začel politiko na svojo pest. Žerjav je raje pobozal Pašićevo brado, kakor pa da bi s Pribečevićem proti njemu rohnal. In, »Jutro« pa »Slov. Narod« sta prinesla Pašićevo sliko. »Narod« celo tisto sliko, ki jo imajo legitimacije radikalne stranke. —

Žerjav je rekel Pašiću: Veliki sine, primite jugoslovanski buket, Pribečević pa je Pašićevo vladno dan prej za konfuzno vladno nazval.

Slovenske samostojne demokrate pokriva torej bela Pašićeva brada. Naj v miru, zadovoljni počivajo. — Zanimiv bo le boj, kdo je sedaj v Sloveniji pravi, čisti, najčistejši radikal. Gotovo je le eno: Konec bo i za ene i za druge slab. Slab že zato, ker so ata »Narod« vmes! —

Finančni odbor.

Pred nekaj dnevi je imel sejo finančni odbor. Seveda je finančni odbor odobril vse, kar je zahtevala od njega Pašićeva vlada. Za delavstvo najvažnejše je pač to, da je radikalno-radičevska večina odklonila Gosarjev predlog, da se odpravi davek na ročne delavce. Ja, ja, delavci se itak ne bodo mogli upreti davčni fuziji radikalski, tako napako spekulira Stojadinović. Davke na ročne delavce bo ostal, — tako je rekel Stojadinović — dotlej, da bodo izenačili davčni sistem. Delavci, pokažite, da znate tudi preje odpraviti tak krivični davek, ki vam jemlje zadnjo kapljo krvi! Mimgrede pa konstatiramo: »Slov. Narod« je bil enkrat proti temu davku. Sedaj pa piše o državniški Pašićevi modrosti, ki je ta davek uveljavila. Kako, kako so zatelebani oni, ki »Narod« sploh še čitajo. Klerikalei so tokrat na boljšem. Ne sprejemajo jih še v vladu, zato so proti temu davku. Sicer bi rekli: višji, narodni interesi zahtevajo, da smo za ta davek.

manj vznemirjati radi proglašene neodvisnosti strokovnih organizacij od političnih strank.

Med kongresom je bil sklican tudi velik javen shod, na katerem so referirali zastopniki iz raznih pokrajin.

Referat s. Franca Svetka, ki je govoril na shodu v imenu slovenske delegacije je vzbudil mnogo pozornosti vse srbske javnosti in je bil od vseh strani jako pohvalno komentiran. S. Svetek se je v svojem govoru dotaknil vseh vprašanj s katerimi se je bavil kongres, ter je v logičnih in stvarnih potezah obrazložil stališče slovenske delegacije. Zlasti potrebo neutralnosti strokovnih organizacij je tako obširno

Kralj obolet.

V Topoli, kjer je prebival kralj zadnje dni, je kralj obolet na španski. Zdravnik je odredil, da mora ostati 7 dni v postelji, nadaljnjih 10 dni pa ne sme z doma. Španska je lahke nravi. Ta notica naj zdravi bolniške blagajne. Tam pa pravijo, da mora delavec špansko bolezni preboleti v treh dneh!

Dobra farbarija.

Saobračajni minister je slovenske ljudi dobro potegnil. S stršansko pohvalo je poškatlal slovenske železnice. Naravnost presenetljivo in zavirljivo se je voziti po slovenskih progah, tako nekako je govoril gospod Saobračajni minister. Počasene so se čutili vsi, vsi od ravnatelja do zadnjega postajenačelnika. Obenem pa je odredil kredite za srbske proge in kredite za železniške delavnice v Srbiji. Dobra, izborna potegavščina!

Tudi »politika«.

V naši državi imamo mesto železniške politike politične železnice, mesto tarifne politike politične tarife itd., v Ljubljani pa nas je mesto politika Turka bog kaznoval s političnim Turkom. In res, Turk je politič. Na vladi pri samem Baltiću, velikem županu je izposloval, da se bodo vršile ljubljanske občinske volitve šele takrat, kadar bo to demokratom in politič Turk prav in po godu. Šele takrat, ko bodo ceste popravljene, ko bo klavnica sezidana in vsi denarni viri za pet let naprej izžerpani. Med tem časom pa si lahko privoščijo: kjer je svet po sedem, deset dinarjev in več, ga proda mestna občina po petnajst, kjer pa je svet po petnajst dinarjev, ga kupi občina po trideset. Mi delamo v blagor ljudstva, bo rekel politič Turk, ker je res politič.

Prepeluhova usoda.

Albin Prepeluh si je nedavno napisal sam svoje smrtno oznanilo. V »Kmetiskem listu« je namreč priobčil pojasnilo, da je listov urednik njegov članek brez njegovega dovoljenja popravil in mu črtal več publicističnih fines in nekaj gospodov. Odkrito rečeno: take kuratele pa Albin Prepeluh ni zaslužil. Da pregleduje, recenzira in škartira Prepeluhove članke geometrski Mravlje, tega Prepeluh pač ni zaslužil. Abditus, zakaj po tej poti? Sedaj pa naj še delavci delajo štafazo raznim Mravljetom, Bukovcem in enakim. Abditus, zapustite to družbo!

podprl in navedel zanj tako prepričevalne dokaze, da je žel burno odobravanje vseh zborovalecev. Jako markantno je orisal tudi pojem organizacije in veliko važnost sistematizacije organizacije podrobnega dela. Refren njegovega govora o tej točki: **manj govorenja in več podrobnega dela!** je izval med poslušalci cel orkan odobravanja.

Govor s. Svetka je jako dvignil ugled in upliv slovenske delegacije na kongresu, kar je za nadaljno delovanje velike važnosti.

Vsa vprašanja s katerimi se je bavil kongres so odločilne važnosti za nadaljni razvoj dogodkov, zato bomo prinesli prihodnjič še izčrnejše poročilo.

Po svetu.

Konferenca v Locarnu

je končala z uspehom. Tako se glase poročila časopisja. Sprejet je bil varnostni pakt in sicer z malimi spremembami, istotako je bil med Francosko, Poljsko, Nemčijo in Českoslovaško sklenjen vzhodni arbitražni pakt. **Vprašanje vstopa Nemčije v Zvezo narodov je smatrati za vprašanje nekaj dni**, nakar bo izdana službena objava. Nemčija je ob tej priliki dobila velike koncesije od strani zaveznikov. Te koncesije so: Zveza narodov bo odobrila izpraznitev kölnske cone. V posebni izjavi, ki jo bodo izdali zavezniki bo predvidena sorazmerna razorožitev zavezniških držav, ki so preveč oborožene.

Okoli paktov.

Zgornje kratko poročilo o konferenci v Locarnu je polno nade, da pride končno do sporazuma. Konferenca je sklenila lepo število »paktov«, ki naj varujejo v bližnji bodočnosti kapitalistične države pred kakimi skritimi silami. Kaj so ti pakti? Predvsem kaj je najvažnejši od paktov, takozvani varnostni pakt? Varnostni pakt je pakt, po katerem se Anglija obveže proti vsakomur, ki bi hotel nemško-francosko mejo menjati, napadla onega, ki bi to storil, a branila onega, ki bi bil napaden. Iz tega bi sledilo, da je na tem paktu najbolj interesirana Nemčija, ker stoji proti do zob oboroženi Franciji skoro brez orožja. Temu pa ni tako. Nemčija se je celo upirala sprejemu varnostnega pakta, oziroma zahtevala za svoje privoljenje široke koncesije. Zakaj? V Nemčiji vidi Francija nevarnega protivnika kljub temu, da je sedaj brez orožja. Dobro pa vidi, da gospodarsko rapidno napreduje. Zato se Francija toliko bolj zavzema za varnostni pakt, ki bi varoval Francijo pred silnim napredovanjem Nemčije. V tem imamo tudi lep dokaz, kako malo so kapitalistične države prepričane o dolgotrajnosti mirovnih diktatov. Na drugi strani bo morala Francoska svojo armado reducirati, ker so francoske finance v preveč slabem stanju, da bi se mogla še napej oboroževati do zob. Slaba francoska armada pa ne bo mogla vzdržati z nasiljem meje ob Renu.

Kakšni so interesi Angleške. Kapitalistična Angleška ima le ta interes, da se Evropa gospodarsko umiri. Tudi ta interes ima, da se francoski imperijalizem ne ojači preveč.

Varnostni pakt oziroma njega sestavni del predvideva tudi vstop Nemčije v Zvezo narodov.

Francoska nacionalna šovinista Clemenceau in Poincare nista smatrala l. 1919. za potrebno, da vstopi Nemčija v Zvezo narodov. Sedaj se izjavljata za ta vstop i Francija i Angleška. Tudi to pomeni velik umik dosedanje šovinistične politike. Na podlagi člena 16 statuta Zveze narodov ima Francija pravico v slučaju rusko-poljske vojne do prostega prehoda svojih čet preko nemškega ozemlja. Nemčija ima seveda pravico imeti do takih členov pomisleke. Tudi Sovjetska Rusija vidi v tem členu veliko nevarnost.

Vsa ostala svetovna vprašanja, tako angleško-ruski odnošaji, dogodki na Kitajskem itd. so s tem vprašanjem ozko zvezani, zato je medna-

rodni proletarijat zelo interesiran na teh vprašanjih.

Kakšni so predvsem interesi mednarodno orijentiranega delavstva v nizu teh problemov in intrig?

Nemčija je postala bojno polje dveh orijentacij: zapadne in vzhodne orijentacije; vzhodna, ki išče leka v zvezi s Sovjetsko Rusijo proti Poljski in zapadnim državam, je orijentacija komunistov in nacionalistov, ki si žele revanšne vojne v zvezi z Rusijo proti zapadnim državam. Zapadna orijentacija hoče mirnega razmerja s Francosko in je orijentacija demokratičnih strank. In delavski razred? Delavski razred pa se more orientirati le mednarodno! Delavski razred hoče konec francosko-nemškemu sporu, zato ne more odkloniti varnostnega pakta, v kolikor služi ta cilju, varovati mir v Evropi. Ravnotako pa ga mora odkloniti, ako bi se z varnostnim paktom pripravljalo zvezo proti Sovjetski Rusiji in bi v slučaju vojne nemška tla služila zapadnim silam za prevažanje vojaštva proti Sovjetski Rusiji. Delavski razred pa tudi ne sme pozabiti, da je varnostni pakt trenutne vrednosti in produkt trenutne razporeditve in sporazuma kapitalističnih držav in da bo v drugačnem položaju tak pakt postal kos popisane papirja brez vsake veljave. Res resnične varnosti kapitalistične sile za mir v Evropi ne morejo nuditi. Nuditi more varnost za mir le enotna volja svetovnega proletarijata, ki ne sme in ne bo smel nikdar več služiti kapitalističnim državam in gospodujočemu razredu na bojnih poljanah, kjer se bo moral proletarijat raznih narodnosti, kakor brat proti bratu.

Iz časopisja.

Rusija se bliža.

Lev Trocki je v zadnjem času pričel mnogo javno razpravljati. O tem pričajo njegovi številni članki, ki jih priobčujejo večji časopisi. V teh člankih razpravlja o ruskem narodnem gospodarstvu, njegovih potrebah in bodočnosti. Poskuša najti pot kako rusko gospodarstvo dvigniti in mu odpreti pot v kapitalistični svet, zlasti pa v Ameriko in obratno: kako zainteresirati in plasirati inozemski, predvsem ameriški kapital v Sovjetski Rusiji. V člankih veje nov duh, ki stremi zlasti za zblizanjem Rusije in Amerike. Le ameriški kapital more izkoristiti neizmerna naravna bogastva Rusije. To svoje mnenje utemelji na ta način, da trdi, da je le moderna in velikopotezna ameriška tehnika primerna za Rusijo. Žalibog zanimivih Trockijevih razprav v listu ne moremo priobčiti radi pomanjkanja prostora, zato se bomo omejili le na nekaj citatov. Tako pravi Trocki o diplomatskem priznanju (mnogo držav še do danes ni obnovilo diplomatskih odnosov s Sovjetsko Rusijo, med njimi je tudi Amerika in seveda tudi Jugoslavije med njimi ne manjka) Sovjetske Rusije sledeče:

Naša trgovina z Združenimi državami raste. Ta okoliščina ne da miru malenkostnim ljudem, da ne bi povdarjali, da je nepotrebno priznanje, da so nepotrebni redni diplomatski odnosi. Znamenita ideja. Kakor, če bi zdravnik, ki je ugotovil pri malem otroku v sobi z zaprtimi okni, hujšanje in bi iz tega sklepal, da je svez zrak odveč. Zdravo telo, zdrav organizem prenese tudi slabe življenske pogoje, toda radi tega ti pogoji še niso opravičeni. Mogočne gospodarske potrebe si grade svojo pot kljub vsem zaprekam, ki se jim stavlja radi napačne politike nasproti, toda to še ni opravičilo za napačno politiko. Gospodarski odnosi z Ameriko se bodo neprimerno hitro razvili pri korektnih in ojačenih odnosih.

Sem s čistim volilnim poročcem za avtonomne občine!

Avtonomna mesta v Sloveniji so imela pred par leti splošno volilno pravico s čistim poročcem. Ta volilni red je bil iz strankarskih razlogov poslabšan tako, da po njem doseže najmočnejša stranka v občinski upravi dvetretjinsko večino. S poslabšanim volilnim redom so prizadeta mesta Ljubljana, Celje, Maribor in Ptuj ter občina Trbovlje, ki šteje nad 10.000 prebivalcev. Taka izprememba volilnega reda pomeni poslabšanje in kršitev načela demokracije, čemur se morajo najodločneje upreti vse politične stranke, ki odkritosrečno zagovarjajo načelo demokracije, zlasti pa delavska socialistična stranka.

Atentat na volilno demokracijo se je tudi v praksi jako slabo obnesel. V Ljubljani že okoli dve leti nimamo občinskega sveta, v Trbovljah sploh ne pridejo do volitev, v Mariboru pa prizadete stranke same lahko konstatirajo zmešane posledice sedanjega volilnega reda ne glede na to, da so politične stranke zaradi tega volilnega reda izpostavljene, ne le, da skupno nastopajo neobvezno pri volitvah, marveč, da zapadejo medsebojni prostituciji, ki ne more voditi k čisti načelni politiki in smotrenemu delu.

Žalostna praksa sama narekuje, da je treba napraviti konec temu zlu, s katerim se kršijo državljanske in občinske pravice politično zrelemu prebivalstvu z razpuščanjem občinskih odborov in majoriziranjem potom pokvarjenih volilnih redov, zaradi česar trpi upravljanje občin in se kršijo z ustavo zajamčene pravice občanov.

Socialistična stranka ni zastopana v narodni skupščini, zaradi tega ne more direktno vplivati na izpre-

membo volilnega reda, ki ga omenjamo zgoraj, dasi smatra to kot svojo programatično zahtevo. Poudarja zaradi tega, da je dolžnost narodne skupščine in vseh demokratično čutečih strank v narodni skupščini, da izposlušajo še pred volitvami v občine izpremembo sedanjega reakcionarnega volilnega reda.

Stvar pa ima poleg krivice in svojih moralnih slabosti še smešno stran. Občine pri nas na deželi imajo splošno volilno pravico s čistim poročcem, mesta in velike občine pa ne, kakor da bi bile te politično manj zrele. Namesto, da bi dobile velike občine več samoupravnih pravic, se uvaža nad njimi kuratorstvo.

Iz navedenega je jasno, če smo v demokratični državi, da gre naša politika za tem, da se občinam najprej ohrani vsaj dosežanja samouprave pri nas ter da se izposluje za vse občine splošna volilna pravica s čistim poročcem ter izvede za mesta in občine tudi v ostali državi najširša samouprava, ne pa pri nas jemlje že pridobljene pravice. Občina je temeljna edinica države in tukaj ni nikakršne opravičbe za utesnjevanje državljskih pravic, ki naj bi oviralo udejstvovanje državljanov.

To je problem, ki ga diktira napredek, demokracija, in socialistična stranka je dolžna voditi računa z njim ter odločno nastopiti proti grozeči reakciji.

Sedaj, narodna skupščina in parlamentarci! Povejte odločno besedo, ali ste za pravice naroda, ali ste za samoupravo občin in ali sploh priznavate načelo demokracije!?

Repenčenje.

Na Kongresnem trgu v Ljubljani so delili predzadnjo nedeljo sokolske ambe, terne in darovano tombolo ljubljanskim študentom, vajencem in mladim dekletom. Zato so tam postavili — ker je to neslo — sokoli leseno odrišče, pa s tega odrišča kričali loterijske številke. To odrišče je zadnjo nedeljo služilo tudi za »osvoboditev« Koroške. Za prisotne in udeležene pa ni prineslo to odrišče tiste sreče, kakor jo je prinesla sokolska tombola predzadnjo nedeljo vsaj nekaterim. Niti ambe, kaj šele terne, da ne govorimo o tomboli, pa niso zadeli »zasužnjeni« Korošci.

Toliko vnaprej, da bo svet vedel, kje se je vršilo veličastno osvobodjevanje koroškega ljudstva.

Koroške manifestacije so združile vse napredne, narodne, klerikalne, kmetijske, radičevske in narodno-socialne elemente in politike. Duška svojemu, niti z ljubljansko meglo kaljenemu veselju je dal dr. Marušič, iz kmetskega v radičevski vrt presajena rdeča cvetka s krilatico: vsi, ki se danes tukaj produciramo, smo bili doslej malenkostni, odslej pa bomo postali veliki možje!

Vsa proslava ali kako naj se ta Koroški dan že imenuje, je nosila obilježje plehkosti, znak plitkega in neresnega aranžmaja.

Prireditelji so namreč prepričani, da je prišel sedaj najugodnejši čas, da znova pokrenejo po njih krivdi in njihovi nesposobnosti zanje neuspeli koroški plebiscit.

Argumentacija, s katero so utemeljevali to potegavščino, je tako zgrešena, utemeljevanje tako absurdno, da nujno zahteva odgovora. Pritlikavci na tombolskem odru so namreč trdili, da se ne sme Avstrija priključiti Nemčiji. Ti, pritlikavci sami, bodo to preprečili.

Mar naj imajo samo naši koroški brati pravico, da si volijo postavijo? Kaj naj te pravice avstrijski Nemci ne bi smeli imeti?

Francoski aranžman in zavest francoske kolonialnosti naše države je bila kumica tej prireditvi.

Žal, da je tej potegavščini naselilo precej ljudi, toliko ljudi, da se človek čudi, kako je možno požirati še po ne desetih letih, odkar je končala vojna, take govore, ki so enaki hujskanju iz leta 1914. Na najvažnejše pa na zborovanju niso dali odgovora. Kdo pa je Jugoslovansko Matico od koroških bratov sploh prosil, naj začno zanje manifestirati: nihče. Tam se za ljubljanske prisegelce in obljube niti ne zmejnijo in takim frazam prav nič ne verjamejo.

Vsaj vedo, da je po vojni rekla Ljubljana: moke bo ravno za nas dovelj, Korošcem je pa res ne bomo delili.

Priznati moramo, vsi govorniki so bili strašno »razburjeni in oduševljeni«. — Kri naše krvi, meso našega mesa, telo našega telesa, vse te in take krilatice so belili v svojih stavkih nastopajoči govorniki. Tudi za krvne žrtve so agitirali. Prepričani pa smo, da bodo vsi tisti v slučaju oboroženega konflikta, za »Drückebergerje« neobhodno potrebni.

Kaj nam je res treba, da tudi mi podpihujemo vojno nevarnost? Ravno mi, ki nam je mir dvakrat potreben. Naj si take bedarije dovoljuje kdor hoče, mi zahtevamo miru, ker ga potrebujemo. Bojujte boje v državi za gospodarski napredek, socialno pravičnost, za demokracijo, pa bodo tudi koroški bratje drugače gledali svoje brate v naši državi.

Pa vsa ta vprašanja se ne rešujejo, gospodarska kriza je vsak dan hujska, pa naj sedaj v to mizerijo potegnemo še koroške brate?

Ekonomski položaj v Evropi narekuje drugačne meje, kot si jih žele Jugoslovanski Matičarji. Z neizprosno roko se bodo te meje začrtale, se bodo te meje uveljavile, bodočnost pa bo dokazala, da mirovne pogodbe niso večne niti trajne. Večne pa niso zato, ker so jim kumovali ljudje s tisto mentaliteto, ki se je producirala zadnjo nedeljo na Kongresnem trgu.

Naj se za samoodločbo narodov izjavijo prireditelji, ne pa odrekati Nemcev teh pravic!

Momčilo Ninčič bo resolucij, ki dežujejo za koroške brate te dni v Beograd vesel. Radič pa bo morda res spravil še enega podtajnika zaradi teh resolucij v zunanje ministrstvo. To bo konec grmeče pesmi koroškega osvobojevanja.

Za inserate.

Katoliški in slovenski »Slovenec« je prinesel nastopno, zlagano in v slabi slovenščini napisano notico:

Nezgoda. Trojar Josip, vajenec v strojni tovarni na Dunajski cesti, se je po lastni krivdi (?) pri delu lahko (?) telesno poškodoval nad desnim očesom in na desni nogi. V svojo zabavo (?) je vrgel razbeljeno železo v mrzlo vodo in vsled nagle spremenitve temperature je bilo železo iz vode vrženo in ga zadelo.

Slovenščina: dritte! Notici se pozna, da so jo spisali v avstrijskem vojaškem stilu, po vsebini pa se pozna, da jo je priobčil »Slovenec« — dasi vedno resnicoljuben?! — iz hvaležnosti do dobro plačanih insektarjev za nove zvonove.

Pa pojdemo k stvari!

Ni dovelj, da se je ubogi, mladi Trojar pohabil, da bo nosil vidne posledice celo življenje! Strojnim tovarnam in livarnam se je zdelo potrebno, da tega siromaka še oblatijo! Mesto, da bi delal, pa se je z vodo igral, tako trdijo na usta plačanega samoslovenskega »Slovenca« Strojne tovarne in livarne v Ljubljani.

Resnica pa je tej zlobni in nesramni laži diametralno nasprotna!

Trojar, ta ubogi, nesrečni vajenec se je učil v livarni. Pri delu v livarni pa se ljudje umažejo, tako umažejo, da se z mrzlo vodo ne morejo umiti.

In tukaj pričanja Trojarjeva tragika!

Trojar je bil namreč vaje, da se je vedno umil, predno je odšel iz delavnice. To je edina njegova napaka in radi snažnosti bo imel celo življenje pokvarjen obraz!

V Strojnih tovarnah pa so čistilne naprave pod psom! Da, gospodje, pod psom! Delavci imajo sicer na razpolago mrzlo vodo, ne dobe pa gorke vode. In le z gorko vodo si more očistiti livar roke in prepoteni, zmučeni obraz! Gorka voda pa je za delavca predraga, zato so vsi livarji in ne samo vajenci, segreli mrzlo vodo v koritih na ta način, da so vlili tekoče železo v vodo. Železo je vodo segrelo, livarji pa so se lahko očistili po končanem, pasje plačanem napornem delu.

O tem seveda gospoda, ki si celo kurja očesa v topli vodi umiva, ničesar ne ve ali pa vedeti noče!

No, in Trojar je tisti nesrečni dan napravil prav tako, kakor so to delali livarji že leta in leta.

»Vsled spremenitve temperature pa je bilo železo iz vode vrženo in ga zadelo,« kakor to v škandalozni, spakedrani in samoslovenskega evangelista nevredni slovenščini poroča katoliški in narodni »Slovenec«.

Železo je bilo torej zato iz vode »vrženo«, ker se je hotel mladi in pridni Trojar umiti. Zato se je pripetila nezgoda. Ne zato, ker se je Trojar igral!

Krivec nezgode so torej kvečjem nesrečni stariši, ki so naučili svojega otroka čistosti in snažnosti!

Kaj ni to žalostno poglavje nacionaliziranega podjetja? Podjetje so nacionalizirali, pri tem pa tvegaajo delavci življenje, če si hočejo po storjenem delu očistiti obraz in umiti roke.

Kako pa naj si vajenec, ki ne pozna ne očeta, ne matere, ki pozna le lakoto in revščino, preskrbi pri tujih ljudeh tople vode! Mar naj plača vso mezdo 15 dinarjev za to, da bo dobra gospodinja segrela za takega reveža vsak večer lonec vo-

de? Za petnaest dinarjev tega niti najboljša žena ne napravi!

Pravijo, da se ministrstvo narodnega zdravja strašansko briga za ljudsko higijeno. Pred nosom higijenskega zavoda pa se ljudje niti umiti ne morejo, ne da bi tvegali sicer slabo, pa vendar dragoceno življenje!

Volitve v obrtno sodišče.

Delavci! Nameščenci! Volivci! Volivke!

Brezobzirna reakcija v državi je upostavila v vseh obratih delodajalski absolutizem. Danes uveljavljajo delodajalci očito in neprikrito parolo: delodajalec bodi v svoji tovarni, v svojem obratu neomejen gospodar.

Posledice tega so strašne! Delavčev zaslužek, nameščenceva služba zavisi od dobre in slabe gospodarjeve volje.

Neomejeno delodajalčevo gospodarjenje in šikaniranje v obratu pa lajša še velikanska brezposelnost. Iz vrst brezposelnih zajemajo delodajalci ljudi, ki jih nameščajo in zaposlujejo svojevoljno in protizakonito na mestih odpuščenih delavcev in nameščencev, s tem se vedno bolj slabša položaj vsega delavstva in nameščencev.

Zato ima v današnjih dneh ustanova obrtnega sodišča še večjo važnost, večji pomen, kakor pa doslej, ko so močne delavske organizacije uspešno uveljavljale obratno demokracijo in brzdale samovoljnost delodajalsko.

Delavci! Delavke! Nameščenci! Vsi tisti, ki Vas je delodajalec vrgel na cesto, pa ste potom obrtnega sodišča terjali od njega pravice in zakonite zaščite, povejte tovarišem, povejte volilecem, da ni vseeno, kdo sedi v obrtnem sodišču.

Za marsikoga je življenjske važnosti, da najde v obrtnem sodišču človeka, ki njegove težnje razume in ve ter zna zastopati delavčeve zahteve.

Take delavce in nameščence pa morejo kandidirati le združene delavske strokovne organizacije.

Združene strokovne organizacije so dolžne, da zaščitijo delavčev in nameščencev interes tudi v obrtnem sodišču.

Zato so se sestavile skupne kandidatne liste za volitve v obrtno sodišče, ki se bodo vršile v nedeljo dne 18. oktobra od 8. do 13. ure na vseh voliščih.

Najboljše, najvestnejše in delavskim potrebam najvdanejšje delavce in nameščence so postavile za kandidate združene strokovne organizacije.

Delavci, nameščenci pa so dolžni, da zmaga ta lista! Zato pojdite vsi do zadnjega v nedeljo 18. oktobra volit skupne liste delavcev in nameščencev!

Za 1. skupino: veliki obrati so sledeči kandidati:

8 prisednikov obrtnega sodišča:

1. Ivan Ropret, železostrug., Ljubljana, Dunajska c. 38.
2. Makso Repše, str. stavec, Ljubljana, Frančiškanska ul. 6.
3. Martin Petrič, mizar, Ljubljana, Kolodvorska ulica 28.
4. Franc Vrhove, zidar, Ljubljana, Rimska cesta 13.
5. Peter Kaiser, sedlar, Ljubljana, Sv. Petra cesta 72.
6. Maks Klančar, natakár, Ljubljana, Dunajska cesta 2.
7. Miha Klopčič, sodar, Ljubljana, Gosposvetska cesta 22.
8. Janko Cvajnar, papirniški delavec, Medvode-Verje.

4 namestnikov obrtnega sodišča:

1. Štefan Jančič, papirn. delavec, Vevče.
2. Janez Selan, livar, Ljubljana, Dunajska cesta 38.
3. Anton Sušteršič, pivovarn. delavec, Ljubljana, Gosposv. c. 22.
4. Josip Kralj, mazač, Ljubljana, Slomškova ulica.

2 prisednikov vzklicnega sodišča:

1. Josip Karu, usnjar, Ljubljana, Sv. Petra cesta 72.

Trojarjeva nezgoda kriči po temeljiti in brezobzirni remeduri! Pa naj delničarji počakajo z dividendami. Gorko vodo delavci v Strojnih tovarnah potrebujejo in tudi krvavo zaslužijo. —

Še tisti malce higijene, ki se je že ustalila v ljudstvu pa res ne bo odpravila dobičarska požrešnost!

2. Franc Krašovec, str. stavec, Ljubljana, Frančiškanska ul. 6.

Za 2. skupino: mali obrati se volijo sledeči kandidati:

10 prisednikov obrtnega sodišča:

1. Tomaž Kavčič, miz. pom., Ljubljana, Trnovski pristan 8.
2. Ivan Gorjup, čev. pom., Ljubljana, Šelenburgova ul. 1.
3. Rudolf Nič, krojaški pom., Ljubljana, Sv. Petra cesta 20.
4. Mato Ivčević, briv. pom., Ljubljana, Frančiškanska ul. 10.
5. Josip Hibšer, str. stavec, Ljubljana, Wolfova ul. 12.
6. Alojz Blatnik, pek. pom., Ljubljana, Razlagova 4.
7. Josip Kropar, klep. pom., Ljubljana, Kolodvorska ul. 18.
8. Josip Repar, ključav., Ljubljana, Slomškova ul. 3.
9. Jakob Kohne, knjigovez, Ljubljana, Šelenburgova ul. 5.
10. Ivan Marjek, miz. pom., Ljubljana, Bežigrad št. 6.

6 namestnikov obrtnega sodišča:

1. Franc Pinter, črkostavec, Ljubljana, Wolfova ulica 1.
2. Anton Pančur, kraj. pom., Ljubljana, Dvorni trg 3.
3. Josip Šuligoj, pek. pom., Ljubljana, Razlagova 4.
4. Franc Slosar, miz. pom., Ljubljana, Trnovski pristan 8.
5. Drago Ivanušević, briv. pom., Ljubljana, Dunajska c. 20.
6. Josip Čebular, klep. pom., Ljubljana, Kolodvorska ul. 18.

2 prisednikov vzklicnega sodišča:

1. Vinko Strnad, str. stavec, Ljubljana, Wolfova ul. 1.
2. Martin Erjavec, železostugar, Ljubljana, Slomškova ul. 3.

Za 3. skupino: trgovski obrati so sledeči kandidati:

6 prisednikov obrtnega sodišča:

1. Vlado Pelan, knjigovodja, Ljubljana, Miklošičeva c. 7.
2. Franc Vrhove, skladiščnik, Ljubljana, Zibertova ulica.
3. Franc Skobl, knjigovodja, Ljubljana, Gradišče 10.
4. Hugon Rojnik, knjigovod., Ljubljana, Prešernova ul. 5.
5. Karol Majce, čevlj. mojster, Ljubljana, Vodnikov trg 5.
6. Alojzij Kepic, delavec, Ljubljana, Celovška cesta 10.

4 namestnikov obrtnega sodišča:

1. Edvard Pirnat, trg. sotrud., Ljubljana, Sv. Petra c. 1.
2. Alojz Brus, sodar, Ljubljana, Medvedova ulica 7.
3. Anton Kunstelj, čevlj. pom., Ljubljana, Vodnikov trg 5.
4. Franjo Puncer, poslovodja, Ljubljana, Zibertova ulica.

2 prisednikov vzklicnega sodišča:

1. Vinko Zalaznik, revizor, Ljubljana, Zibertova ulica.
2. Srečko Berglez, potnik, Ljubljana, Resljeva cesta 24.

Za 4. skupino: višji trgovski in ne-trgovski obrati volite sledeče tovariše:

2 prisednikov obrtnega sodišča:

1. M. Debelak, inženier, Ljubljana, Dunajska cesta 38.
2. Albin Tome, pisarn. urad., Ljubljana, Rimska c. 13.

2 namestnikov obrtnega sodišča:

1. Anton Blažek, uradnik, Ljubljana, Dunajska cesta 75.
2. Ivan Matičič, korektor, Ljubljana, Wolfova ul. 1.

2 prisednikov vzklicnega sodišča:

1. Hinko Pajer, uradnik, Ljubljana, Dunajska cesta 75.
2. Ivan Hladnik, tehnik, Ljubljana, Slomškova ulica 3.

Kandidate je na glasovnice vpisati po vrstnem redu, kakor so tukaj navedeni!

Samo to so prave liste delavcev in nameščencev, katere moramo vsi voliti!

Vsako mora sam priti na volišče in osebno oddati glasovnico za svojo skupino. Voli se na sledečih voliščih:

V Ljubljani: v veliki dvorani »Mestnega doma«.

Tedenske novice.

Kedaj bodo izpregledali?

Iz Ljubljane.

Te dni je umrla v Ljubljani učiteljica ženskih ročnih del v Mostah, gđc. Zehrerjeva. Pokojne nismo poznali, po njeni smrti pa smo zvedeli: pokojna je bila dalj časa na bolniškem dopustu. Ko pa ji je dopust potekel, je šla zopet učiti. Do sedemnajste ure je bila še v šoli, po šoli pa se ji je udrila kri in tekom iste noči — umrla. Torej: je tična, docela izčrpana, je še hodila v šolo. V pokoj pa se ni upala, ker je vedela, da bi morala čakati pol leta in še več na pokojnino. — Kljub takim slučajem pa učiteljsvo ne izpregleda in še naprej drvi za državotvornimi in takimi frazerji. Ti frazerji pa se za učiteljske potrebe prav nič ne zmenijo. Kedaj bodo izpregledali!

Proti Moskvi.

V Belgiji se je nedavno vršila velika kovinarska stavka. Po posredovanju belgijskega komunističnega poslanca Jacquemotte (belgijski komunisti imajo v celem dva poslance) je vseruska kovinarska zveza nakazala kovinarski centrali v Belgiji za stavkovno podporo 56.000 frankov. Belgijska kovinarska centrala je podporo odklonila in ta svoj korak utemeljila sledeče: »Ako nimajo oni, ki nas neprestano nazivajo izdajalce delavskega razreda in lakaje podjetnikov, dovolj ponosa in logike, da je nesmiselno pošiljati organizaciji »izdajalcev delavskega razreda« denar, imamo mi toliko zavesti, da od onih, ki se povsod in v vsakem času predstavljajo kot najbrezobzirnejši sovražniki naše organizacije, ne sprejmemo nobenega denarja.«

Macdonald v Evropi.

Sodrug Macdonald se je odločil, da porabi svoje počitnice za to, da prepotuje del srednje Evrope. Potovanje je nastopil v torek, t. j. 13. t. m. Obiskal bo vse svoje prijatelje v Pragi, na Dunaju, Berlinu, Bruslju itd. Delavske organizacije mu nameravajo povsod prirediti časten sprejem.

Čičerin pri Hindenburgu.

Nemški državni predsednik Hindenburg je sprejel 6. oktobra t. l. v posebni avdijenci ruskega komisarja za zunanje zadeve Čičerina.

Socialistična dijaška internacionala. Na izborovanju mednarodnih dijaških društev v Ženevi je bil izvoljen odbor, ki mu je bila poverjena naloga, da ustanovi Socialistično dijaško internacionalo. Predsednik odbora je Otto Friedländer iz Berlina. Ideja mednarodnosti torej ne nazaduje, če že mladina čuti potrebo mednarodnih vezi.

Za občine: D. M. v Polju, Dol, Dobrunje in Pogorico — v D. M. v Polju v šoli.

Za občine: Moste, Ježico in Črnuče v Mostah v Ljudskem domu.

Za občine: Brezovica, Dobrava, Log, Rudnik in Vič — na Viču v stari šoli.

Za občine: Šmartno, Št. Vid, Zg. Siška — v Št. Vidu v šoli.

Za občino: Medvode v Preski.

Za občine: Grosuplje, Lipljene, Račno, Slivnico, Št. Jurij in Šmarje — v Grosupljem.

Za občine: Iško loko, Iško vas, Pijavo gorico, Studence, Tomišelj, Vrbjane in Želimlje — v Studencu.

Vsa pojasnila in že izstavljene glasovnice se dobi v glavni volilni pisarni, ki se nahaja v tajništvu Strokovne komisije za Slovenijo v Ljubljani, Šelenburgova ulica 6-II. nadstropje.

Delavci in nameščenci, vsi na volišče!

Volilni odbor združenih strokovnih organizacij.

Četrto predavanje Delav. Akademije v Ljubljani se bo vršilo v četrtek, dne 22. oktobra t. l. od 7. do 8. ure zvečer in sicer v veliki dvorani Mestnega doma. Predaval bo s. dr. Henrik Tuma o temi: **Karl Marks in njegova doba.**

Drugi večer »Delavske akademije« se je vršil v četrtek, 8. oktobra 1925 v dvorani Mestnega doma. Predaval je g. prof. Melik o temi: »Srednji vek«. Kratko je očrtal gospodarsko in trgovsko življenje v srednjem veku, opisal srednjeveško miselnost, kulturo ter običaje. Povdarjal je prometne težkoče srednjega veka in stremljenje tedanjih mornarjev, najti pot v bogato Indijo. Iz tega stremjenja se je porodila Kristofu Kolumbu misel, priti okoli sveta v Indijo, kar je imelo za posledico — odkritje Amerike. Prvi narod, ki je začel izrabljati Ameriko, so bili Španci, ki so stremeli izključno le za zlatom, dočim so se Angleži v Ameriki naselili trajno. V Južni Ameriki so našli Španci tudi kulturno visoko stoječe narode kot Mehikance in Peruance. Slednji so imeli socialistično urejeno državo in visoko izobrazbo, ki so jo pa »krščanski« Španci zatrli, dovedli miroljubne Indijance do izumiranja, nato pa naseljevali črnce — sužnje. Trgovina s sužnji je cvetela, saj jo je priporočil tudi sv. Peter Kanizij. Tudi Portugaleci, Francozi, Angleži in drugi evropski narodi so se udeleževali pri odkrivanju novih kontinentov in zemelj. Tako so Portugaleci odkrili in osvojili Indijo, ki so jo jim odvzeli Angleži in jo obvladajo še dandanes, dasi ni ne od Angležev in ne od Portugalcev.

Zelo umestno je, da »Delavska akademija« predvsem prireja predavanja iz zgodovine, kajti ravno ob zgodovinskih dogodkih delavec lahko razširi svoje obzorje in postane zmožen primerjanja med sedanjimi in nekdanjimi razmerami.

Srečo v zakonu ustvarja samo skrbnost in varčnost gospodinje! Te vrline ima pa samo ona gospodinja, ki uporablja izključno samo milo »Gazelo«.

Ostanke

češkega in angleškega sukna za moške obleke, damske kostume in plašče po 2:50 do 3:20 m dobite po neverjetno nizki ceni in sicer od 250 Din naprej v razpošiljalnici

Josip Ivančič, Ljubljana
Miklošičeva c. 4, nasproti frančiškanske cerkve.

Oglejte si izložbe! Prepričajte se!

Zahtevajte samo „LIA“ kremo za čevlje!

LISTEK.

Ig. Mihevc:

Socialistična olimpijada v Frankfurtu ob Meni.

(Od 24. do 28. julija 1925.)

(Konec.)

Zenske: Tek: 100 m: Dittmar (Nemčija) — 12.9 sek. Stafeta 4 × 100 m: Nemčija — 51.3 sek. Stafeta 10 × 100 m: Češka — 2 min. 29 sek. Mala olimpijska stafeta: Nemčija — 53.5 sek. Met kopja: Drivin (Letška) — 33.82 m. Met diska: Vodikova (Češka) — 20.39 m. Met krogle: Drivin (Letška) — 8.59 m. Skok v višino z zaletom: Bleul (Nemčija) — 1.39 m. Skok v daljavo: Rauh (Nemčija) — 4.96 m.

Telovadba:

Moški: Orodno tekmovalje: 1. Nemčija, 2. Češka, 3. Francija. Osmerboj: Rödel (Nemčija). Dvanajsterboj: Labonen (Finska). Zenske: Orodna telovadba: Ausig (Češka). Osmerboj: Naubauer

(Avstrija). Dvanajsterboj: Dick (Nemčija). Tekmovalje sistemov: 1. Nemčija, 2. Češka, 3. Finska, 4. Francija.

Plavanje.

Moški: 1500 m (poljubno): Krause (Nemčija). 400 m (pršno): Lehmann (Nemčija). Umetni skoki (1 m in 3 m): Fritsche (Nemčija). 100 m (pršno): Scheiernick (Nemčija) — 1 min. 25.4 sek. 200 m (pršno): Lehmann (Nemčija) — 3 min. 11.6 sek.

Zenske: 100 m (pršno): Quitrehalle (Nemčija) — 1 min. 37 sek. 100 m (hrbno): Quitrehalle (Nemčija) — 1 min. 37.2 sek. Waterpolo (finale): Nemčija — Avstrija 6 : 5.

Stockholmska spomenica.

(Dalje.)

Slično kakor v Dalmaciji so tudi v Istriji le obmorska mesta zasedena od Italijanov. Do l. 1797 je bila Istra deljena med Benečani in Avstrijci. Avstrijski del je bil vedno slovensko-hrvatski v notra-

njem, benečansko-italijanski del v mestih ob morju in po gradovih. Hrvatje segajo na sever do reke Dragonja, odtod naprej v Gornji Istri prebivajo Slovenci. Tudi plan dežela je bila močno pretkana z italijanskimi veleposestniki, ki so privabljali italijanske kolone, a ki so polagoma ginili med hrvatskim kompaktnim prebivalstvom. V XIX. stoletju je precej naraslo priseljevanje takozvanih Karnjlov iz Italije, ki so se bavili s trgovino in obrtjo. Oprta na vse to je Avstrija nekdanje benečansko Istro smatrala italijansko, ter je bila politična in sodna uprava docela poitalijančena. Tako so mogli slovenski Istrijani ob nastopu konstitucionalne dobe l. 1866 poslati le dva poslance iz severnovzhodnega okraja v istrski deželni zbor. Šele l. 1894 priznala je vlada enakopravnost hrvatskega in laškega jezika na zunanje s tem, da je razobesila na javna poslopja dvojezične table. V združnem boju proti mestom, veleposestvom in vladi so slovensko-hrvatski Istrijani pola-

goma prišli do svojih političnih in narodnostnih pravic, tako da so danes zastopani v deželnem zboru z 19 glasovi proti 22, četudi zadnja, še vedno ne graje prosta, statistika šteje 224.332 Hrvatov in Slovencev, 147.429 Italijanov in 11.725 Nemcev največ v Pulju. Merodajen pa je tudi za Istro naravni gospodarski razvoj. Slovansko prebivalstvo po plahi deželi je do danes posrkalo vse tuje življe in je prodrlo tik do bližine obmorskih mest, tako da danes italijanska mesta predstavljajo jezikovne otoke. Gospodarski so vezani docela na ozadje. Svoj čas so skušali Italijani s tvoritvijo velikih občin majorizirati slovensko podeželno prebivalstvo potem italijanskih mest, a zaman, ker nasprotno tvorijo ravno te velike občine narodno opasnost tudi za čisto italijanska mesta, t. j. slovenski življ v velikih občinah prihaja do večine. Istra, hrvatsko Primorje in Dalmacija z otoki tvorijo geografično, gospodarsko in nacionalno enoto.

(Dalje prih.)

Zelimo le, da bi bodoči gg. predavatelji posvečali več pozornosti socialnim odnosom in bojem v teku zgodovine.

Drugega predavanja v »Mestnem domu« se je udeležilo okoli 200 ljudi, kar pomeni za »Delavsko akademijo« lep uspeh. —br—

Iz Celja.

Za delavski dom v Celju so nabrali s. Ivan Novak na blok št. 3 in 4 Din 351.—, s. Ivan Šmerc na blok št. 5 Din 123.

Na članskem sestanku, ki se je vršil dne 9. okt. se je sklenilo, da se vrši odslej naprej vsako soboto predavanje in diskuzija pri Jugoslovanu v Gaberjih; začetek točno ob pol 8. uri zvečer. Sodrugi agitirajte, da bodo predavanja in diskuzijski večeri dobro obiskani.

Strokovni vestnik.

Nemški strokovničarji v Ameriko.

V najkrajšem času odpotuje v Ameriko delegacija nemških strokovnih organizacij, v kateri bodo zastopani železničarji, rudarji, lesni delavci, prometni delavci, oblačilni delavci, občinski delavci in živilski delavci. Poučno potovanje bo trajalo

več mesecev. Ni izključeno, da se bo delegacija udeležila tudi kongresa ameriške strokovne zveze, ki se bo vršil 5. oktobra t. l. v Atlantic City.

Delavski zaupniki v Sarajevu.

Na pobudo Saveza monopolskih delavcev Jugoslavije v Sarajevu so se izvršile 14. septembra t. l. v tobačni tovarni v Sarajevu volitve delavskih zaupnikov. Voliti je bilo 11 zaupnikov, od katerih je bilo izvoljenih vseh 11 kandidatov S. M. D. J.

Gospodarsvo.

Zadružne organizacije v Sovjetski Rusiji. Mednarodni urad dela je izdal obširno publikacijo o zadružnem življenju v Sovjetski Rusiji. Vsebuje zgodovino zadnjih 7 let. Pod komunističnim gospodstvom je zadružništvo postalo kolo gospodarskega mehanizma države. Z denarno podporo vlade je zadružništvo služilo poskusom izvesti komunistična načela. Šele po uveljavljanju nove gospodarske politike (državnega kapitalizma) je finančna podpora vlade odpadla, kar se je zgodilo leta 1921. Nove razmere so odkrile številne napake organizacije in delovanja zadružnih organizacij. Zadnja leta so bila posvečena predvsem izvedbi nujnih reform zadružništva.

Prava naša domača
Kolinska cikorija
Vam jamči
pristnost in jakost!

Razno.

Razne dežele, razni običaji.

V nekem predmestju Kopenhagna (glavnem mestu Danske) je imela nedavno socialistična mladinska organizacija neko slavlje. Predsednik, ki je v tem času bil na vojaških vajah kot priprost vojak, je slavlju prisostvoval v vojaški uniformi. Imel pa je na slavlju tudi pozdravni govor, v katerem je dal izraza mnenju, da sta minister za vojno (to ministrstvo vodi socialist, ki je bil na zborovanju navzoč) in vojak enodušna, da se vodi boj proti militarizmu in za razorožitev. Minister je nato pripomnil v svojih izjavah, da s tem mnenjem soglaša in smatra to za znak nove dobe, da priprost vojak na zborovanju pozdravlja vrhovnega šefa vojske in pozivlja na odpravo armade. Minister je pripomnil: Mi-

nister in priprost vojak si v tem znamenju podata roke in prisežeta, da bosta delovala proti militarizmu in za mir in pomirjenje narodov. In oba sta si podala roke. Ni treba pripomniti, da je ta dogodek na zborovalce napravil globok utis.

Zrna.

Kapitalizem.

Tovarnar v Manchesteru na Angleškem je sezidal novo tovarniško poslopje in je vprašal enega izmed svojih delavcev, kako mu ugaja novo poslopje.

»Zdi se mi«, odgovori delavec »kakor obrnjeni pasijon«.

»Kako misliš to: kakor obrnjeni pasijon?«

»No«, pravi delavec, »v pravem pasijonu trpi eden za vse, tukaj le pa trpe vsi za enega!«.

Mir in pravičnost.

Znani francoski filozof 18. stoletja Voltaire je v cesarskih dvoranah zagledal na steni alegorično sliko: Mir in pravičnost se poljubujeta.

»Poslavljata se namreč za vedno druga od druge«, je pripomnil Voltaire.

Vedno zadnje novosti

v damskih in moških filc in velour klobukih ter moderniziranje istih po najnovejših modelih v tovarni

slamnikov in klobukov

FRANC CERAR
Domžale.

Klobuke

trpežni volneni D 63, fini D 80, fini in moderni D 108, krasni iz pristne dlake D 190, najfinejša specialiteta »Ita« D 240 — 270

razpošilja
veletrgovina

R. STERMECH
Celje, št. 56

Ilustrovani cenik z čez 1000 slikami se pošlje vsakemu zastopniku, vzorci od sukna, kamgarna in razne manufakturne robe pa samo za 8 dni na ogled. Kdor pride z vlakom kupoval, dobi na kupu primerno povrnitev vožnje. Kar ne ugaia in ni odrezano, se zamenja ali vrne denar. Naročila čez D 500 pošiljate proste. Trgovci en gros cene.

Žoharin

najboljše sredstvo proti ščurkom, rusom, grilom Din 10.—, za miši 7-50, stenice 8-50, podgane 15.—, 25.— do 50.— Din

Artes laboratorij M. JUNKER, ZAGREB.
Petrinska 3/III. — Telefon 19-97.

Veletrgovina

F. M. Schmitt v Ljubljani

priporoča: veliko zalogo zimskega perila, nogavic, rokavic, domače čevlje, razno galanterijsko blago igrače in otroške vozičke.

L. MIKUŠ

Ljubljana, Mestni trg 15.

priporoča svojo zalogo
dežnikov ter sprehajalnih palic.
Popravila se izvršujejo točno in solidno.

Predno se odločiš, da kupiš obleko, plašč ali sukno

poseti

naše detaljno trgovino na Erjavčevi cesti šte. 2, (nasproti Dramskega gledališča) in si oglej našo bogato zalogo.

Dobro blago, prvovrstna ročna izdelava in nedosegljivo nizke cene te bodo prepričale, kje edino kupiš najbolje in najceneje!

Konfekcijska tovarna
Fran Derenda & Cie.
v Ljubljani.

Kdor hoče štediti, ali komur je iz zdravstvenih ozirih potrebno, da uživa kavni nadomestek, temu se najtopleje priporoča, da poskusi **FRANCKOV**

ENRILO

s katerim se da prirediti ravno tako ceneno, kakor okusno kavo.

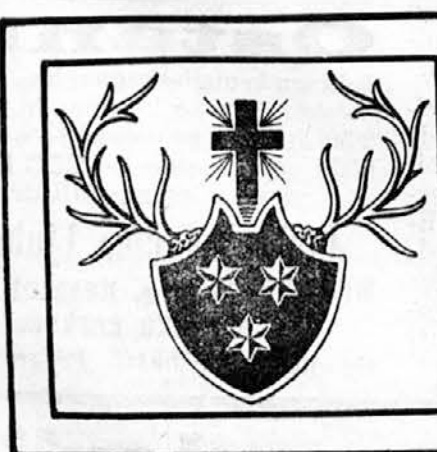
Proizvajajo:

Henrik Francka Sinovi
Zagreb.

Celjska milarna d. z o. z. v Celju

dobavlja v kakovosti nedosegljivo

pralno in terpentinsko milo znamke

Hubertus
milo
Celje